

HÄLSOSKYDDSMYNDIGHETERNAS BEREDSKAP FÖR CORONAVIRUSET

I Kina utbröt i början av året 2020 en epidemi av en smittsam sjukdom orsakad av ett nytt coronavirus. En covid-19-infektion orsakad av coronaviruset har definierats som en allmänfarlig smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar. De flesta insjuknade får lindriga symptom, men för en del smittade kan symptomen vara allvarigare. En infektionsepidemi orsakad av coronaviruset covid-19 är möjlig också i Finland. De sjukdomsfall som konstaterats i Finland vid tidpunkten för utarbetandet av denna anvisning har samband med turism till ett epidemiområde. I Finland har ingen epidemi brutit ut.

Social- och hälsovårdsministeriet publicerade den 4 mars 2020 [en anvisning till kommunerna, sjukvårdsdistrikten och regionförvaltningsverken](#), om beredskapen för coronaviruset. Denna anvisning kompletterar den tidigare anvisningen från den 4 mars. Syftet med denna anvisning är att säkerställa hälsoskyddsmyndigheternas beredskap på coronaviruset i hela landet.

Hälsoskyddsmyndigheterna ska vara beredda och uppmärksamma på situationen

Trots att en hälsoskyddsmyndighet inte är en sådan myndighet som avses i lagen om smittsamma sjukdomar, är det viktigt att myndigheterna tar hänsyn till en eventuell infektionsepidemi vid sin tillsyn enligt hälsoskyddslagen och att de är beredda och följer hur situationen utvecklas. Det nya coronaviruset smittar i huvudsak via droppsmitta och i nära kontakt, men det finns ännu inga exakta uppgifter om på vilka alla sätt viruset sprids.

Myndighetsansvar och samarbete

Social- och hälsovårdsministeriet ansvarar för den allmänna planeringen, styrningen och tillsynen av bekämpningen av smittsamma sjukdomar. Institutet för hälsa och välfärd är en landsomfattande sakkunniginrättning som bland annat styr och bidrar till kommunernas, sjukvårdsdistriktens och regionförvaltningsverkens arbete när det gäller att bekämpa smittsamma sjukdomar. Arbetshälsoinstitutet är sakkunniginrättning när det gäller riskbedömningar samt planeringen och genomförandet av åtgärder för att bekämpa spridningen av infektionssjukdomar, i synnerhet inom företagshälsovården. Regionförvaltningsverket samordnar och övervakar bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sitt område.

Kommunerna ansvarar för att ordna hälso- och sjukvården och för att bekämpa smittsamma sjukdomar inom sina områden. Kommunala hälsoskyddsmyndigheter rekommenderas att komma överens om informationsutbyte och samarbete med de myndigheter som särskilt i den aktuella situationen i fråga om det nya coronaviruset ansvarar för smittsamma sjukdomar. Det är önskvärt att de intensifierar sitt samarbete särskilt med andra lokala myndigheter (t.ex. den som ansvarar för anordnandet av utbildning i kommunen). Hälsocentralerna ger råd och anvisningar som gäller smittsamma sjukdomar. Sjukvårdsdistrikten är experter på bekämpning av smittsamma sjukdomar inom sina egna områden.

Social- och hälsovårdsministeriet ansvarar också för den allmänna planeringen av hälsoskyddet och för den högsta ledningen och styrningen av tillsynen. Verkställigheten och övervakningen av hälsoskyddslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den styrs av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården på nationell nivå och av regionförvaltningsverken på regional nivå. Ansvar för tillsynen av hälsoskyddet i kommunerna ligger hos kommunerna själva. Trots att de kommunala hälsoskyddsmyndigheterna inte har en roll som fastställts i lagen om smittsamma sjukdomar, har de till uppgift att säkerställa och övervaka hygienpraxis. Dessutom är myndigheterna experter på miljö- och

hälsoskydd inom det förebyggande folkhälsoarbetet. När det gäller det nya coronaviruset stöder hälsoskyddsmyndigheterna hanteringen av situationen genom sin egen tillsyn och expertis.

Hälsoskyddstillsynen erbjuder handledning och rådgivning

Hälsoskyddsmyndigheterna ska bland annat erbjuda handledning och rådgivning som hänför sig till hälsoskydd. Det gäller också förebyggande av en epidemi orsakad av det nya coronaviruset och åtgärder under en eventuell epidemi.

Att säkerställa en god hygien är av största vikt för att förebygga coronavirusinfektioner.

1. Särskild vikt bör fästas vid handhygien. Detta gäller både personalen i olika lokaler och användarna av lokalerna. Handtvättställen ska vara försedda med lämplig utrustning (tvål, engångshanddukar av papper). Även handdesinfektionsmedel kan användas. Personalen kan också påminnas om god hygienpraxis för att förhindra coronaviruset från att spridas. [Institutet för hälsa och välfärds anvisningar om att tvätta händerna och hosta rätt \(på finska\)](#)
2. Det är också skäl att beakta en god toalett-hygien. Toalettlocket ska vara nedfällt när man spolar. Detta minskar risken för droppsmitta i det fall att viruset utsöndras i avföring. [WHO:s anvisning \(på engelska\)](#)
3. Städningen av lokaler bör effektiviseras. Arbetshälsoinstitutets anvisning om städning (på finska): <https://www.ttl.fi/ohjeistus-siivoukseen-covid-19/>

Det är viktigt att aktivt följa tillförlitliga källor (bl.a. social- och hälsovårdsministeriet, Institutet för hälsa och välfärd och andra myndigheter enligt lagen om smittsamma sjukdomar). Mer aktuell information om coronaviruset på Institutet för hälsa och välfärds webbplats:

<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19>

Det nya coronaviruset

Enligt nuvarande uppskattningar förstörs det nya coronaviruset lätt i ogynnsamma förhållanden. Vanliga rengörings- och desinfektionsmedel, såsom klor, är effektiva mot viruset. Viruset tål dåligt höga temperaturer, högt eller lågt pH och solljus.

Det nya coronaviruset har smittat särskilt väl i slutna utrymmen där många människor befunnit sig samtidigt. Enligt aktuella uppgifter sprids viruset i synnerhet som droppsmitta. Om fall av covid-19 har konstaterats i området, kan det finnas en ökad risk för spridning av sjukdomen vid publikevenemang. Arrangörer av offentliga evenemang bör beakta eventuella risker för smittsamma sjukdomar och bekämpningen av dem:

- vilka hygienåtgärder som är nödvändiga (bland annat de som nämns tidigare i detta brev)
- betona att man inte ska jobba om man har symtom eller är sjuk och att man också bör undvika att delta i offentliga evenemang eller liknande om man är sjuk
- ge anvisningar för sjukdomsfall.

Det är möjligt att skydda sig mot det nya coronaviruset på samma sätt som mot andra luftvägsinfektioner. Det är viktigt att se till att man har en god handhygien och att man hostar på rätt sätt. Andningsskydd gör ingen nytta om personen själv inte har symtom av luftvägsinfektion. Läs mer [Institutet för hälsa och välfärd:](#)

[Vanliga frågor \(på finska\)](#) Skyddsutrustningen ska i första hand reserveras för personal som vårdar infekterade patienter. Vid coronavirusinfektion verkar viruset utsöndras i avföringen, i synnerhet i slutskedet av sjukdomen. Under sarsepidemin 2002–2003 upptäcktes det också ett samband med ersättningsluften som kommit från avloppet. Även om det inte finns några belägg för detta i fråga om coronaviruset, är det bra att som försiktighetsåtgärd fästa uppmärksamhet vid vattenlåsens funktion och effektiviserad toaletthygien. En viktig sak är till exempel att man stänger toalettlocket före man spolar.

Enligt nuvarande uppgifter är risken för att coronaviruset sprids via dricksvatten mycket liten. Det är osannolikt att råvatten kontamineras av viruset genom avloppsvatten eller direkt via avföring eller upphostningar. Om coronavirus hamnar i vattenverkets råvatten, kommer vattenbehandling, särskilt desinficering med klor, UV-ljus och/eller ozon, sannolikt att förstöra viruset effektivt. [WHO: s anvisning \(på engelska\)](#)

Ytterligare information

Anvisningarna uppdateras vid behov när situationen förändras. Valvira publicerar länkar till aktuella och uppdaterade lägesbilder och anvisningar på [sin extranet-webbplats](#) som är avsedd för hälsoskyddsmyndigheterna.

Mer information om livsmedel (på finska): <https://www.ruokavirasto.fi/henkiloasiakkaat/tietoa-elintarvikkeista/elintarviketiedotteet/tarttuuko-covid-19-koronavirus-elintarvikkeiden-valityksella/>

Mer information om djur (på finska): <https://www.ruokavirasto.fi/henkiloasiakkaat/lemmikki--ja-harraste-elaimet/usein-kysytyt-lemmit-ja-koronavirus-covid-19/>

<https://www.ruokavirasto.fi/henkiloasiakkaat/tietoa-elintarvikkeista/kasittely-ja-sailyttaminen/usein-kysytyt-covid-19-koronaviruksesta-ja-elintarvikkeista/>

Päivi Sillanaukee
avdelningschef
social- och hälsovårdsministeriet

Jari Keinänen
direktör
social- och hälsovårdsministeriet